COSPER CORNELIUS 1911-2003

LBR: Birgit Grelck (sangerinde ex The Okey-Dokies 1945-47, tidligere gift med CC, sidenhen med bassisten Niels Foss, boende i Zürich) udtaler Cosper med "os" som i ose (ryge), medens Cosper Cornelius selv udtaler sit navn med "os" som i stedordet os (vi).

Siegfried Peter 'Cosper' Cornelius født den 20. april 1911 i København, død den 17. juli 2003 i Espergærde. Gik på Østre Borgerdydskole (Stockholmsgade 59), og senere i gymnasiet på Helsingør højere Almenskole, sidste gymnasieår deltog han også i et tegneskole-semester. Derefter studier i Paris, forbillede den franske maler Henri Rousseau. På daværende tidspunkt ingen beskæftigelsesmuligheder som tegner, hvorfor han i stedet lod sig inspirere af musikalske evner arvet fra faderen.

I skoletiden allerede i gang med klarinet, saxofon og klaver. Men indlæring per gehør bevirkede, at Cosper blev afskrevet som musiker i klassisk sammenhæng (hvad faderen måske havde sigtet imod og hvad døbenavnet Siegfried vel ligefrem indikerede? En anden udlægning som årsag til dette usædvanlige drengenavn var, at faderen ved sønnens fødsel netop var involveret i en opsætning af 'Der Ring des Nibelungen' af Ricard Wagner, hvor en af hovedfigurerne hedder Siegfried (som faderen portrætterede i operaforestillingen), hvilket smittede af på stakkels lille uskyldige Peter Cornelius.

'Siegfried' bekæmper dragen 'Fafner' i Wagners opera-cyclus 'Nibelungens Ring'. Denne ganske spektakulære kulisse, efter sigende fra Det Kongelige Teater 1903, må have fået datidens publikum til at trykke sig noget i sæderne – og det er fader Cornelius med draget sværd. Man kan næsten ikke fortænke senior i selv at være blevet påvirket af dramaet.

”Mon Port”, Stationsvej 23, Snekkersten. En række velkendte kunstnere boede i nabolaget. Peter Cornelius Snr. købte grunden i 1902 og fik opført dette arkitekttegnede hus til sommerresidens. Det er CC, der står i indkørslen sammen med sin far og mor – vel ca. 1917. Familien havde vinterbopæl Skt. Knuds Vej 31. 4.sal, Frederiksberg.

Den oprindelige indgangsportal eksisterer endnu i dag (2025), om end i noget mere vildtvoksende udgave, ligesom husets silhuet synes uforandret. Peter Cornelius Jnr. fik allerede som dreng et ‘Mester Jakel Teater’ som legetøj; en af dukkernes navne var ’Cosper’ - formentlig den figur, som Peter Jnr. oftest var dukkefører for - og dette klæbede som kaldenavn til ham resten af livet.
Den første amerikanske jazzmusik inspiration kom via plader med Luis Russells orkester (Albert Nicholas, klarinet og Charlie Holmes, altsax) dels importerede Okeh-plader, men også europæiske optryk på Parlophone og Odeon, og hurtigt derefter Louis Armstrong m/Russells orkester.

I stedet kom CC med Sabbar Band 1933, Vilfred Kjær 1935-36, Gerda Neumann og Richard Stangerup 1936-37, Anker Skjoldborg 1938, og derefter Apollo Teatrets orkester under Otto Lington 1939-40 og under Kjeld Nørregård 1940-44, en afstikker til Leo Mathisen i 1941, og Børge Roger Henrichsen 1944-45 plus on and off med Gerda og Ulrik Neumann 1940-45. Disse engagementer samt pladeoptagelser viser imidlertid, at Cornelius mageligt mestrede nodelæsning samt velstrukturerede og absolut høreværdige soli.

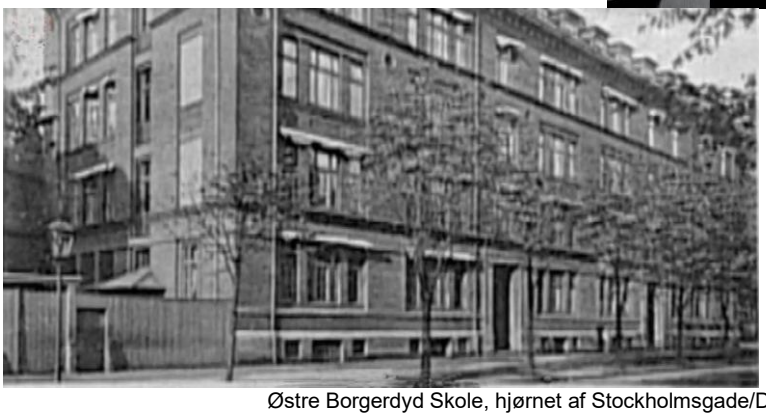
Tegnetalentet fik senere overtaget, især da jazzens stilarter udviklede sig i en for CC mindre interessant retning. I 1943 tilknyttet det humoristiske magasin "Hudibras". Samarbejdede nært med Jørgen Mogensen på den berømte stribe "Alfredo" (fælles signatur ”Moco”), denne leveret til mere end 100 aviser over hele verden. Solgte sine instrumenter i 1947, og flyttede i 1955 til udlandet (Paris, Nice, Rom, Venedig). Tilbage til Danmark 1973. Hans ordløse, humoristiske vignetter fandt international afsætning, og lejlighedsvis tegnede han reklamepostkort for mindre virksomheder.

LBR: Til produktionen "Århundredets Vidner" 1999 filmede DR TV et interview med Cosper Cornelius. Interviewet kendes ikke i sin fulde længde, men følgende uddrag blev brugt i den endelige udsendelse (tekst let redigeret for ord-gentagelser mv., men i øvrigt gengivet nøje efter original historisk optagelse, uden nogen form for intentioner om nedsættende eller fremmedfjendske tilkendegivelser).
Cosper Cornelius hændelsesberetninger må siges at være temmelig udæskende-aparte set ud fra det sofistikerede sociale og kulturelle niveau, som hans tilværelse baserede sig på – foruden en ret så beskyttet hverdag under forældrenes vinger.

Cornelius: ”… det var ’sådan noget negermusik’ - ja, det betød, at det var sådan noget, som kultiverede mennesker ikke kunne beskæftige sig med. Det var nærmest en fornærmelse mod alle de gamle komponister, at der nu kom noget, der hed jazz. Det kunne man da ikke ha' - det var noget, der burde forbydes, og den indstilling holdt sig i mange, mange år. Det første negerorkester, der nogensinde (sic) satte sine ben i København, var Sam Woodings Orkester. Alene navnet var pragtfuldt at høre. Der var altid en janitshar, der skød revolvere af i rytmen (LBR: Her må CC tænke på de helt tidlige danske orkestre, for det skete ikke i Woodings orkester) - det var jo det nye, der kom fra Amerika.
Der var nogen, der oven i købet påstod, at negre ikke var mennesker. De var sådan en slags mellemting af aber og mennesker! Fuldstændigt vanvittigt! Nogle af disse negre var genier ud over alle grænser – f.eks. en pianist som Art Tatum. Ham er der ikke set mage til overhovedet i denne verden! Og Josephine Baker var i begyndelsen et rigtigt naturbarn - med bananskørt, som jo ikke dækkede ret meget.

Selvfølgelig kedede vi unge os - der var jo ikke dengang caféer eller andet. Der var ingenting - det eneste, vi kunne, var at gå ture. Jeg gik på Borgerdyd Skolen. Det var dér, at de rige satte deres børn i skole, og dér var altså kun drenge! I frikvarterne snakkede vi om alt, hvad der foregik i København, og jazzen var begyndt så småt at dukke op. Den blev et stort samtaleemne, og det var lige noget for os drenge.
Min familie fik tidligt en radio, en meget fin radio, der kunne tage London, Paris, Berlin og alle mulige stationer i Europa. Den tog jeg til mig, min far hørte aldrig noget - medens jeg lå hele natten og hørte radio.”

Østre Borgerdyd Skole, hjørnet af Stockholmsgade/Dag Hammarskjölds Allé

Cosper Cornelius midtfor i skoleklassen

Cornelius: ”Saxofonen var jo ikke så fint et instrument som en klarinet eller et engelskhorn - den er sådan lidt mere bævrende i tonen, og det var karakteristisk for saxofonerne. Det var netop den lyd, der greb alle mennesker, den bævrende tone, som især Duke Ellington bragte frem i sit orkester - og han havde for øvrigt også de fineste musikere til at spille på disse saxofoner.

Kai Ewans var den første (sic), der overhovedet indførte en saxofon i Danmark. Det bekendtgjordes jo i alle blade, at nu havde Kai Ewans fået en saxofon (sic).”

LBR: KE hed Nielsen til efternavn på det tidspunkt (senere Ervans - Ewans er tillempet og ikke officielt anerkendt), hvor han fik sin første saxofon; han var imidlertid langt fra den første!

I et interview med Wiedemann udbryder Ewans: ”… jamen, så begyndte vi, på det tidspunkt, at pendle!” Dette udsagn uddybes ikke nærmere, men det må være forklaringen på Cosper Cornelius’ fortælling nedenfor. Der er ikke fundet dokumentation for, hvilke etablissementer og andre musikere, der eventuelt medvirkede i dette, let bizarre, showarrangement. Hvorvidt CC selv har oplevet hændelsen, eller har fået den fortalt, vides ikke - gengivelsen foregår med megen ironi og distance.

Cornelius: ”Når Ewans skulle spille, ankom han i luksusbil med negerchauffør, og så var der en anden neger på forsædet, der bar hans saxofon. For Kai Ewans kunne jo ikke selv bære sådan en saxofon, den måtte han jo ha' en neger til at bære for sig. Ewans gik så op til tribunen fulgt af negeren, der bar hans saxofon - pakkede instrumentet ud, blæste et par toner, og spillede derefter et eller andet nummer med orkestret. Så kom der altså et bifald, der varede et helt kvarter. Når Ewans havde spillet det nummer, pakkede han saxofonen ned igen, hvorefter hele turen gik tilbage - og så var alle glade.”

Kai Nielsen (Ewans) med sin første saxofon i efteråret 1923

Sam Wooding (t.h.) og fire af hans musikere tegnet af Otto C. under engagementet i Valencia (Ekstrabladet, 20/11-1930).

”Sam Woodings Orkester spillede i Restaurant "Valencia", og jeg ønskede til min fødselsdag (sic - CC er født 20.4.1911, og Wooding spillede i Valencia 16.11.30-31.01.31 - så det må nærmere have været en julegave, som Cosper ønskede sig? Eller måske en eksamensgave - CC tog sin studentereksamen i 1930), at jeg kunne komme ud at høre det orkester.

Selvfølgelig sagde min far og mor: "Jamen, det er ikke noget for dig at høre det!" "Det er det eneste, jeg ønsker mig, at komme derud at høre det orkester!" Min mor og jeg drog så af sted. Det var det vilde liv, som jeg aldrig havde vidst eksisterede. Der var ludere, der prøvede på at indynde sig osv., og det tog jeg som sådan en forestilling, der udspilledes for mine øjne.

Vi sad næsten helt oppe i orkestret, og disse negere, de kiggede jo på os - de kunne godt se, at vi var begejstrede. Endog min mor syntes, at det var interessant at sidde dér midt i orkestret. Jeg selv var nærmest i ekstase - det var første gang, jeg rigtig hørte levende negre spille jazz.”

Sam Woodings Orkester 1930/31

Sam Wooding's Orchestra, januar 1931 i København. Wooding selv med hund.
Nr. 2 f.v. antagelig Ludvig Brandstrup, der åbenbart må have haft en slags manager-rolle.
Påskriften er tilegnet den danske kokkepige, der dagligt lavede aftensmad til hele orkestret. Ukendt lokation.

”Jeg kom med i Sabbar Band, som var et glimrende orkester, og vi spillede kun udenlandsk musik. Vi spillede den samme musik, som man spillede i London og New York - den rigtige jazz. Ja, det vil sige, den var tillempet, for det var mere dansemusikagtigt. Hver gang vi spillede, gav det 75 kroner - en kæmpe sum dengang. For de 75 kroner kunne man rejse til Paris og bo i 14 dage med kost og lommepenge - når man kom hjem igen, var der stadig penge tilovers.”

Nørrebro Teater 1932 med ny facade

Sabbar Band, gymnasiastorkester vinteren 1926-27. F.v.: Poul Sanding, Axel Ackermann, Mogens Bro, Mogens Bjørn, Bjarne Aistrup og Mogens Rützou. CC først med fra 1933.

LBR: Cornelius indtrådte i Sabbar Band, da en udvidet besætning på 10 mand spillede sommerrevyen på Nørrebro Teater, Ravnsborggade 3, i 1933. (Teatret blev genåbnet den 7. september 1932 - nedbrændt 14. december 1931 - og Erik Tuxens Orkester med Leo Mathisen medvirkede i en kortlivet åbningsforestilling 'De to slips' i september 1932. Det interessante var, at det var skuespiller og bevillingsindehaver Johannes Meyer, der stilede mod mere moderne instrumentering/musikform – den indstilling var ikke fremherskende for de fleste andre teatre. Meyer gik konkurs/aftrådte januar 1933). Forestillingen hed oprindelig 'A/S Magasin Nørrebro' med premiére primo maj 1933, men efter en omarbejdning ultimo maj blev titlen 'Paa'en igen'. De moderne tendenser var vist allerede kølnet noget, da Cornelius trådte an med kollegerne Bjarne Aistrup, tenorsax. Mogens Rützou, dir/piano. Poul Sanding, violin. Otto Alstrøm, piano. Tage Kjær, trompet. Jens Thomasen/Dennow, altsax. Niels Foss, guitar. Poul Weiding, bas. Mogens Bjørn, trommer.

Det betagende scenefortæppe hos Nørrebro Teater

Til dette engagement blev amatørorkestret langt om længe optaget i orkesterforeningen, extraordinært UDEN optagelsesprøve. DMF var givet lettet over at få styr på uredelighederne, som havde været årsag til nogen uro siden 1926.

Men allerede senere i 1933 blev orkestret opløst; i 1934 forsøgtes gendannelse, bl.a. med Asmussen, Gerda og Ulrik Neumann, Kjeld Nørregaard (på tpt), men det hele løb ud i sandet, da de fleste tidligere medlemmer nu havde travlt med at etablere deres erhvervsmæssige løbebaner.

Nogle af musikerne kom til at spille med det orkester, som pianisten Vilfred Kjær dannede i januar 1934 – bl.a. Cosper Cornelius, der kom med hos Kjær i maj 1935. Kjær var særdeles jazzorienteret f.eks. i retning af Ellington, men indspillede alligevel kun slagere i grammofonstudiet.

ET DEBUTERENDE GRAMMOFON-ORKESTER: Selvfølgelig vilde et af vore Grammofonselskaber før eller senere engagere Vilfred Kjærs udmærkede Orkester. Det blev »His Masters Voice«, der kom først — og her bringer vi et Billede fra det debuterende Grammofonorkesters første Optagelse, da »Stæren fra Upsala« blev indspillet:
Vilfred Kjær, der mere og mere kommer til at ligne Jack Hylton af Udseende, staar til højre i Skjorteærmer, og iøvrigt bestaar Orkestret af følgende, taget fra venstre: Brass-Gruppen Tage Kjær, Moffat, Julius Jacobsen — Schreiber, Piano — Morrild, Violin — Eyvind Kjær, Harmonika — Sax-Gruppen: Siegfred Cornelius, Knut Knutson — Lange, Guitar — Niels Foss, Kontrabas — Albert Rasmussen, Janitchar.

Vilfred Kjærs Orkester deltog i en Jazz-folkekoncert i 'Stærekassen' den 24. november 1935. Også Svend Asmussens Trio deltog – og disse to grupper er her fotograferet sammen. Forrest f.v.: Niels Foss, sbs. Svend Asmussen, vln. Ulrik Neumann, gtr. Vilfred Kjær, dir. Gerda Neumann, vcl, og Lauri Lawrence (engelsk sanger/stepdanser. M.f: Albert Rasmussen, dms. Cosper Cornelius, alt. Eyvind Kjær, alt. Knut Knutssøn, ten. Bagest f.v.: Hans Schreiber, pno. Robert Hansen, tpt. Tage Kjær, tpt. Julius Jacobsen, trb. Aage Pedersen, trb. Hansen/Pedersen ej faste medlemmer.

Orkestret havde job i 'Valencia' til maj 1936, hvor det med næsten alle mand blev overtaget af Richard Stangerup, samtidig med, at musikken orienteredes mere mod en bredere publikumssmag. Orkestret spillede bl.a. i 'Hollænderbyen' på Amager og i 'Valencia' på Vesterbrogade. Adskillige gode musikere medvirkede ud over CC, f.eks.: Julius Jacobsen, trb. Aage Voss, altsax. Hans Schreiber, pno. Niels Foss, sbs, og Albert Rasmussen, dms. Julius Jacobsen: "Det var jo ikke rigtig noget for mig, som var helt jazztosset. Vi fik aldrig lov til at spille noget ordentlig musik, andet end lige de sidste ti minutter om aftenen, ellers var det bare Frederiksberg-potpourriet og 'Sejle op ad åen' og alt sådan noget forfærdeligt. Men det var jo det, der slog…".

I foråret 1936 ledede Gerda Neumann en sekstet i 'Restaurant Swing' med Egon Nielsen (senere Kaj Winther), tpt. Gerold Bernstein, alt. Cosper Cornelius, alt. Henry Hagemann, ten. Ulrik Neumann, gtr, og Niels Foss, sbs.

Restaurant Swing blev etableret i en forhenværende Restaurant Tokio, Frederiksberg Allé 84 (senere ABC-Teatret). Den åbnede i februar 1936 med Jens Thomasen Dennow som kunstnerisk leder – han var gift med Gerda Neumann og havde tidligere været tilknyttet Sabbar Band, ligesom Cornelius. Gerda Neumann stod for orkestret, og dertil arrangerede man jazzkoncerter med Jazzmusikerforeningens mellemkomst, og yderligere afholdt Timme Rosenkrantz en række pladecauserier.

Men ak, man var for tidligt ude med et decideret jazzhus i forhold til publikumsinteressen og efter ca. 6 måneder måtte man overdrage lokalerne til kabaretvirksomhed.

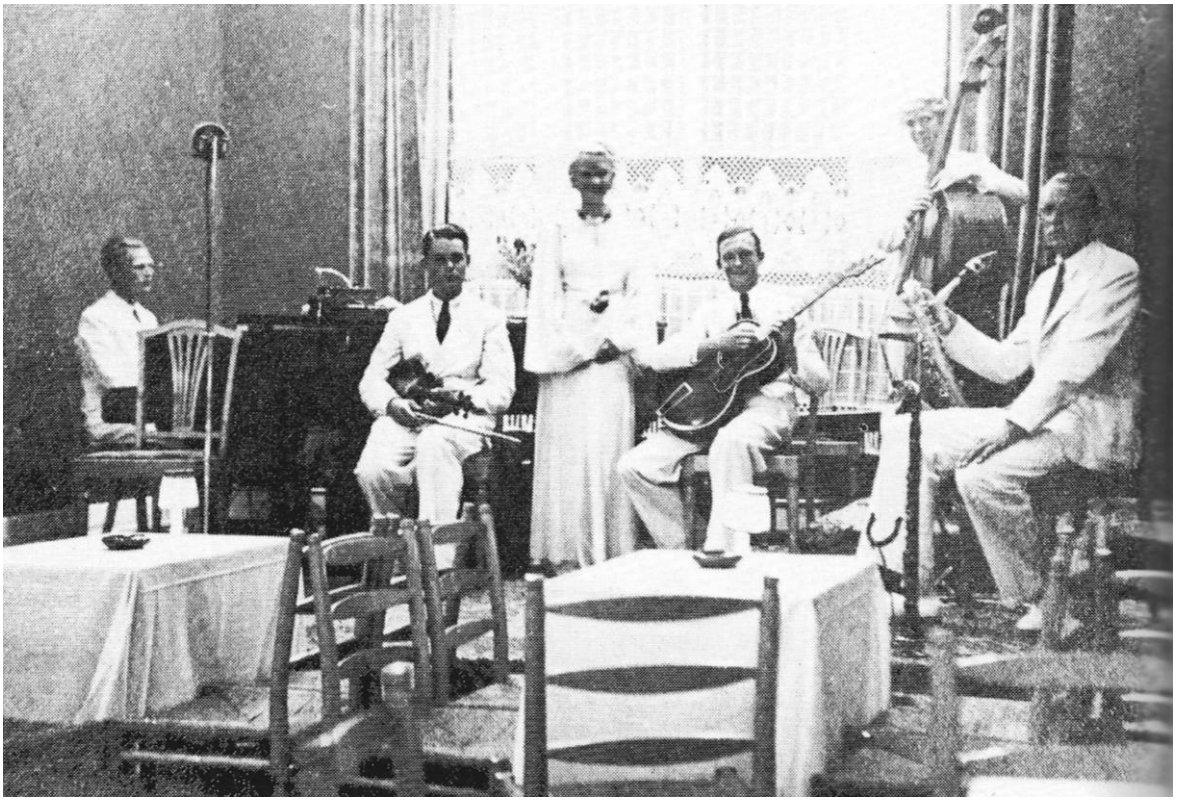

Foråret 1936 f.v.: Cosper Cornelius, Ulrik Neumann, Gerold Bernstein, Gerda Neumann, Henry Hagemann, Niels Foss og Egon Nielsen.
Elegante orkesterantræk, GNs navnetræk på nodepultene, og lydmæssigt en yderst behagelig sceneudformning for bandet.
Fotografen har ikke bemærket, at Hagemann har sin hånd i lommen modsat resten af musikernes løsthængende arme.
I årene 1935-38 får man indtrykket af, at adskillige ensembler brugte samme skrædder, hvorved uniformssnittene var ret ens à la ovenfor.

I juni 1937 optrådte hendes Showband med Asmussen, tre saxer, Roger Henrichsen og Ulrik Neumann i 'Nöjesfältet' (III*1) på øen Djurgården, Stockholm. CC husker: "Det var ikke nogen succes, og det er den eneste fiasko Svend Asmussen har haft i sit liv, tror jeg. Vi skulle være der otte dage med prolongationsret … til sidst optrådte vi kun et kvarter, fordi der simpelthen ikke var respons fra folk, og vi blev ikke prolongeret."

Fra sommeren 1937 kunne Asmussen, Foss, Neumann og Cornelius høres med Gerda Neumann samt Børge Roger Henrichsen, pno, på Trouville i Hornbæk og i Scala-Salen.

Trouville, Hornbæk, sommeren 1937 – bemærk Cospers barytonsaxofon

Cornelius: Vel, det lød selvfølgelig ikke helt som de store amerikanske orkestre, men vi forsøgte jo af al magt på at komme til at ligne de amerikanske forbilleder. Vi vidste jo godt, hvordan det skulle lyde - og det prøvede vi ihærdigt på. Nogle musikere har den evne at kunne improvisere, og andre nægter at have noget som helst med det at gøre - de spiller deres noder, og nægter at spille andet. Men de, der kan improvisere - altså hver gang der i noderne står "ad lib" - de har lov at spille lige, hvad de vil. For mig var det tegnet til, at nu begyndte festen. Det var lidt af en kappestrid, og det var det gode ved jazzen - at man fik lov til at udfolde sig så godt, som man nu evnede.

Der var orkestre, hvor man aldrig fik lov at spille ordentlig musik, som jeg nu altså synes at jazz er, men andre orkestre specialiserede sig i at spille rigtig jazz, swingmusik. Og det var jo i sådanne bands, at det var morsomst at spille. For eksempel, når man spillede med Leo Mathisen, tænkte man aldrig på tiden, man var faktisk nærmest ked af det, når man var færdig med at spille. Det var en fest hver aften.

Cornelius (ses t.h. for Merriman) i marts 1938 med Sid Merrimans Danseorkester hos 'Ambassadeur' i 'Palace Hotel'.
Sid Merriman alias Hugo Gyldmark (1899-1971) begyndte i sin tid som cellist med brødrene Leonard og Sven i Gyldmark Trio, der akkompagnerede stumfilm. 'Ambassadeur' var hotellets gamle 'Marmorhave', der langsomt blev opgraderet efter moden ...

… og endte i denne udformning, med orkestertribune t.h., formentlig medens Lillian von Kauffmann ejede etablissementet.
Cornelius kom under alle omstændigheder godt og vel rundt i musiklivet med tilsvarende spillesteder.

Det var til gengæld hårdt arbejde at spille i de mere folkelige orkestre - for man spillede hver dag undtagen juleaften og vel også Langfredag. Om søndagen endnu værre, dér spillede man jo også om eftermiddagen. En frygtelig tid. Rent økonomisk måtte man være glad for, at man havde sine gode penge, både på grammofon og hver aften. Alle andre dage spillede man fra kl. 20:00-02:00, og det var mange timer at sidde og trutte. For eksempel et tango-potpourri, der godt kunne vare over en halv time, hvor folk dansede tango uafbrudt. Så blev lyset i salen slukket, og der var kun røde projektørlys, der spillede hen over de dansende, der sjælede rundt til disse tango-melodier. Det var skam meget fint og nobelt alt sammen.

Hver aften måtte vi også spille et potpourri over alle de gamle succes-melodier: "Det var på Frederiksberg og andre steder". Det var forfærdeligt at være med i, for det varede også en halv time.

Så det var et meget hårdt job at være musiker.

Men så blev det heldigvis meget mere morsomt og interessant, da denne nok så betydningsfulde herre kom til staden: ”Det var en ære overhovedet at få lov til at spille med Fats Waller, den berømthed. Jeg har endnu hans autograf, som jeg hæger om. Det var en stor ting, det glemmer jeg aldrig. Når han sad og råbte "Hi, Cosper" og "Play, Cosper" og så videre - det var som at få et ridderkors.”

Waller i København efteråret 1938

LBR: I 1938 spillede den amerikanske pianist Thomas ”Fats” Waller i Odd Fellow-Palæet, København, den 13. september (2 koncerter), den 15. september (2 koncerter) og den 25. september (3 koncerter) med et orkester sammensat med Otto Lington, violin/leder. Cosper Cornelius, klarinet. Christian Jensen, klaver. Kai Aangstrøm, bas. Kaj Timmermann, trommer. CC var ikke med ved koncerterne i Aarhushallen den 14. september, hvor hovedsageligt Asmussens ensemble medvirkede.

Odd Fellow-Palæet 13. september 1938, f.v. Cornelius, Jensen, Lington, Waller, Timmermann og Aangstrøm.

CC var også med i det kombinerede orkester, der akkompagnerede Josephine Baker i Tivolis Koncertsal 24-27. november 1938 (2 koncerter pr. gang), Aarhushallen den 30. november (2 koncerter) og K.B.-Hallen den 2. december (2 koncerter) + på en såkaldt Skandinaviens-turné.

Baker havde været her allerede i 1928 på Dagmar-Teatret 19. juni til 1. juli (akk. septet med ukendt besætning); igen i 1932 på Dagmar-Teatret 1-14. juli med 16-mands Baker Boys internationalt orkester inkl. Oscar Aleman og atter i november 1933 i Tivoli, København og formodentlig Odense, Århus og Ålborg med 16 mands Baker Boys international besætning – men det er andre historier.

F.v. i Tivolis Koncertsal november 1938: Helge Jacobsen, Helmuth Wilke, Cosper Cornelius, Josephine Baker, Jens Dennow Thomasen, Svend Asmussen, Bibi Miranda, Erik Parker, Alfred Rasmussen, Arild Hulstrøm og Barry Eklund. Leo Mathisen er ikke kommet med i vidvinklen.

Helge Jacobsen: ”Leo ’The Lion’ Mathisen, som jeg har spillet meget med, var en stor pianist og inspirator. Jeg kan huske – vi spillede i Odense – at Leo havde været inde at se en film, hvor underlægningsmusikken var et tema af Debussy. Leo blev meget begejstret for det tema. Om aftenen, da vi spillede, fik Leo på en snedig måde puttet Debussys tema ind i alle sine soli.

Når jeg tænker på Leo, husker jeg, da vi skulle spille sammen med Josefine Baker. Der blev samlet et orkester bestående af alle jazz-koryfæerne – der var Svend, Leo, Erik Parker – ja, vi var der alle sammen. Vi fik sendt noderne i god tid og samledes for at indstudere musikken, men når vi mødtes, glemte vi alt om noderne og brugte det meste af tiden til at jamme – vi morede os herligt, men det kom til at svide til os senere.

Vi tog glade og fro til Stockholm, hvor vi skulle begynde og mødte Josefine Baker den næste dag på ”Oskar Teatret” kl. 10. Det blev en ynkelig start, vi havde slet ikke prøvet på hendes noder, så det brød fuldstændig sammen. Josefine tog fat i vores leder, Thomasen: ”Jeg må have nogle andre musikere!”. Thomasen svarede, at vi var de bedste musikere i landet. ”Så står det sløjt til med musikere i Danmark!” Det var en ordentlig begmand, vi fik der. Så gjorde HUN det rigtige: ”Vi holder frokost” – og bestilte smørrebrød og øl til os, hvorefter vi havde et par timer til at se på musikken. Leo, der var lidt forfængelig, fik vi til at tage sine briller på, så han kunne læse sine noder, og da Josefine kom tilbage, sad musikken som den skulle. Hun blev meget glad for os, og vi spillede, som hun ønskede det.”

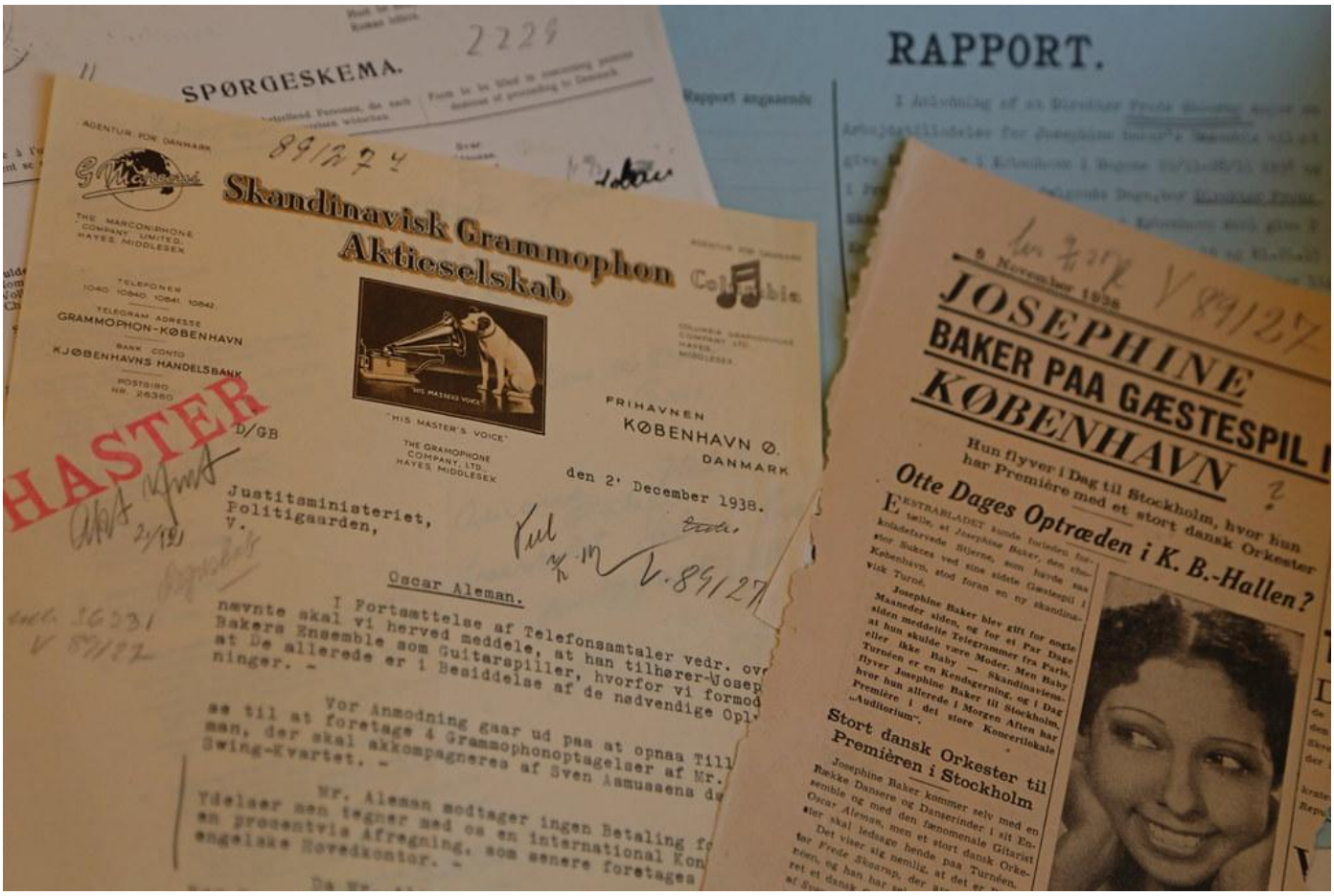

Josephine Baker’s 15 Baker Boys I Tivolis koncertsal, København, f.v.:
Helge Jacobsen, Helmuth Wilke, Cosper Cornelius, Josephine Baker, Knut Knutssøn,
Jens Dennow Thomasen og Svend Asmussen

LBR: De 15 Baker Boys var i alt: Erik Parker, tpt. Arild Hulstrøm, tpt. Barry Eklund, trb. Cosper Cornelius, alt/clt. Helmuth Wilke, ten. Knut Knutssøn, ten. Svend Asmussen, vln. Leo Mathisen, pno. Oscar Aleman, solo-gtr. Helge Jacobsen, rytme-gtr. Alfred Rasmussen, sbs. Bibi Miranda, dms, Jens Dennow Thomasen, dir., plus nogle dansere.

Erik Parker, Josephine Baker, Alfred Rasmussen og Helge Jacobsen i København. Da Oscar Aleman nu atter var i byen, lykkedes det via haste-ansøgninger at få tilladelse til at indspille 4 sider med ham for HMV den 3. december 1938. En soloplade og én under ledelse af Svend Asmussen, hvor CC, lidt ærgerligt, måtte vige pladsen for Henry Hagemann.

Fra efteråret 1939 og frem til sommeren 1940 med Raquel Rastenni i 'München' og ' Kunstnerkælderen' sammen med Børge Nordlund eller Børge Roger Henrichsen.

-o0o-

Familie:

CCs far (1865-1934) var kammersanger Laurits Peter Cornelius Petersen – dette sidste strøget i oktober 1900 (af landmandsslægt, på ingen måde i familie med Victor Cornelius).

Når man betænker faderens ret så storslåede karriere-udvikling - debut som baryton 1892 i 'Carmen' på Det Kgl. Teater; videreuddannet Paris, debut som tenor 1899; 1902 enorme succeser på Det Kgl. Teater med Carl Nielsen værker; internationalt efterspurgt Wagner-sanger, i 1906 Siegmund i "Valkyrien" i Bayreuth festspillene, i London 1907-14 banebrydende engagement "Niebelungens Ring"; Ridder af Dannebrog 1906, kongelig kammersanger 1907, Dannebrogsmand 1914; fortjenstmedaljen i guld 1924; 1904-15 indsunget mere end 100 fonografvalser og grammofonplader med danske sange og opera-arier – ja, så må familien siges, for den tid, at have været uhørt frisindet eller liberalt indstillet, om man vil. Dette konstateret i forhold til, at CCs mor ledsagede ham til Sam Wooding-koncerten.

Men måske spillede det ind, at Peter Cornelius oprindelig kom fra enkle kår; uddannet som mejerist i Pedersborg ved Sorø, inden han blev køkkenmester hos Café/Restaurant Stephan à Porta på Kongens Nytorv 17, København, hvor hans stemmepragt blev opdaget af operasanger J. C. Nyrop i 1889.

Hr. kgl. Kammersanger Peter Cornelius

med Familiens yngste Sønd

Vore Damer, september 1918
Lillesøster Eva Gudrun.

Familien 1923. Moderen Linda Gudrun Lund (1886-1955).

Oprindeligt konditori fra 1792; i 1857 opkøbt af schweizeren Stephan à Porta og nybygget til Restaurant og Schweizerkonditori. Det var (vis-a-vis Det kgl. Teater) et righoldigt udbud af after-theatre-natteliv med S. à Porta, Grand Café og Hviids Vinstue på fælles gadehjørne, hvilke lokaliteter ofte har ladet sig anvende i jazzsammenhæng op gennem tiderne

* CAFÉ à PORTA *

RESTAURANT • SCHWEIZERKONDITORI

KONGENS NYTORV 17, KØBENHAVN

KØBENHAVN, DEN

Hvorledes det gaar til, naar kgl. Kammersanger Peter Cornelius indsynger sine store Wagner-Numre i Pathéfonen.
(Billedet er taget i William Farres Optagelses-Atelier, Generalrepræsentant for Verdensfirmaet Pathé frères, Amagertorv)

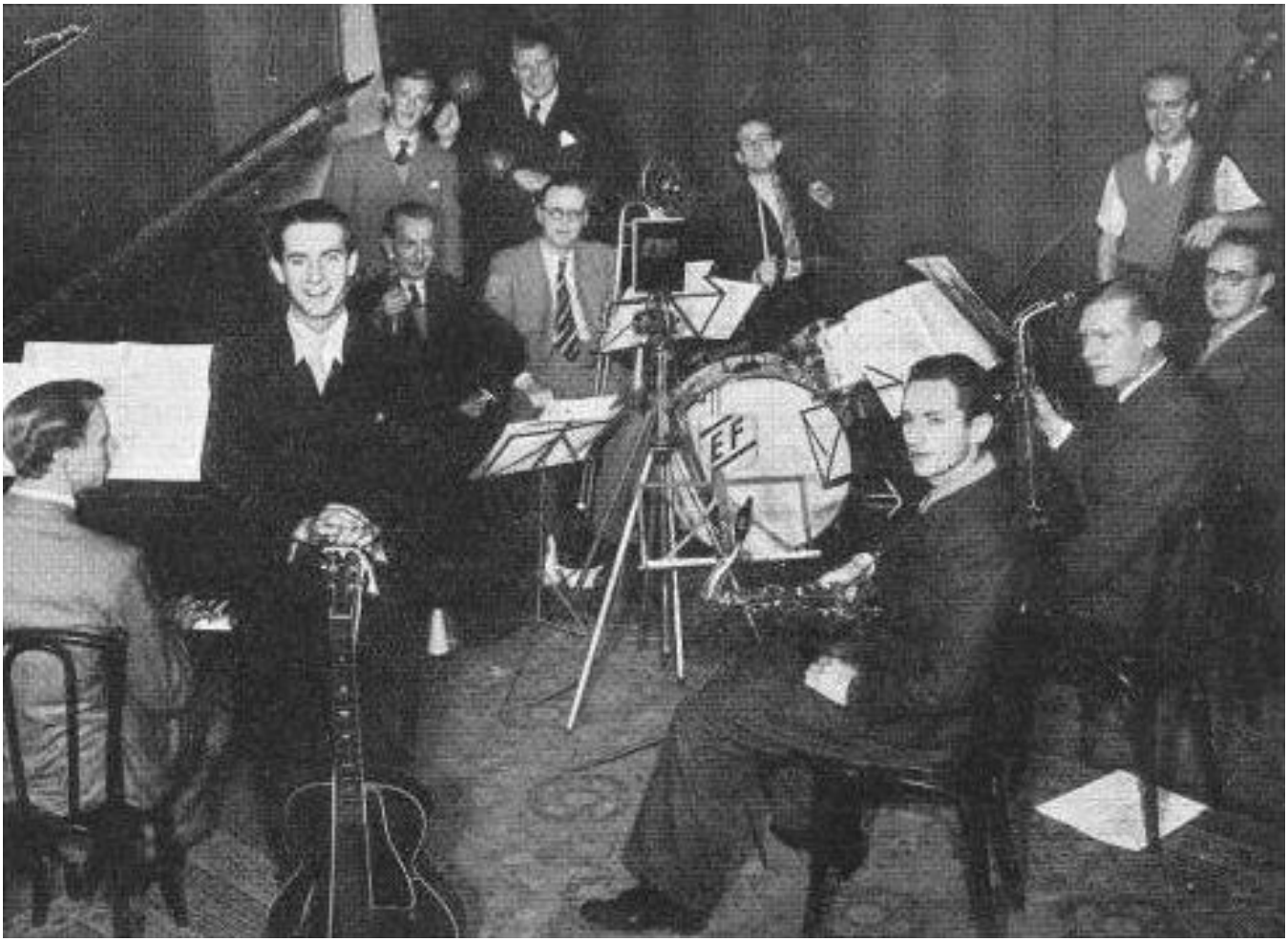
(Ca. juni/juli 1916)

PETER CORNELIUS
under en Optagelse paa Valse for „Dansk Fonograf-Magasin".
(Kapelmester Hemme dirigerer, Nr. 3 fra højre af Blæserne er Aage Oxenvod).

Aage Marius Petersen Oxenvad (1884-1944), Kgl. Kapelmusicus fra 1907, internationalt berømmet klarinettist, der underviste en række af de fremtrædende bladblæsere i tidlig dansk jazz

-o0o-

All Danish Starband indspiller 'Jumping Jive'/'Moonglow' for Odeon i København den 12. september 1940: F.v.: Kjeld Bonfils, pno. Freddy Valier, gtr/vcl. Ukendt. Erik Parker, tpt. Cecil Aagaard (medvirker ikke, og er vel til stede som skribent for det svenske 'Orkester Journalen'). Julius Jacobsen, trb/arr. Erik Frederiksen, dms. Knut Knutssøn, ten. Georg Olsen, alt. Niels Foss, sbs. Cosper Cornelius, alt.

Det er rapporteret ('Orkester Journalen'?), at bandet også indspillede et par rumba-melodier (Aagaard ses med et par maraccas - måske derfor), men disse er ikke umiddelbart fundet. Cecil Aagaard anføres som vokalist, men det lyder nu som om, at Freddy Valier begår denne udåd, som er det eneste bidrag, der skæmmer de velklingende og veldisponerede arrangementer og fine instrumentale indslag, og gør disse optagelser til glimrende jazzmusik. Aagaard og Valier var nordmænd.

JAZZREPORTS

ORGAN FOR »SWING-FANS« I DANMARK
1. Aargang — Nr. 6 — November 1941. 25 Øre.
Redaktion og Ekspedition: St. Kongensgade 96. Palæ 8918. - Tryk: Frantz Christtreu, København K.

En fin Jamsession (fra JAZZreports Swingklubs anden Aften. Se Artiklen inde i Bladet).
Fra venstre: Henry Hageman, Cosper Cornelius, Erik Parker, Poul Olsen, John Steffensen drums, Børge Ring, Gustafsen, Leo Mathiesen og Poul Hindberg.

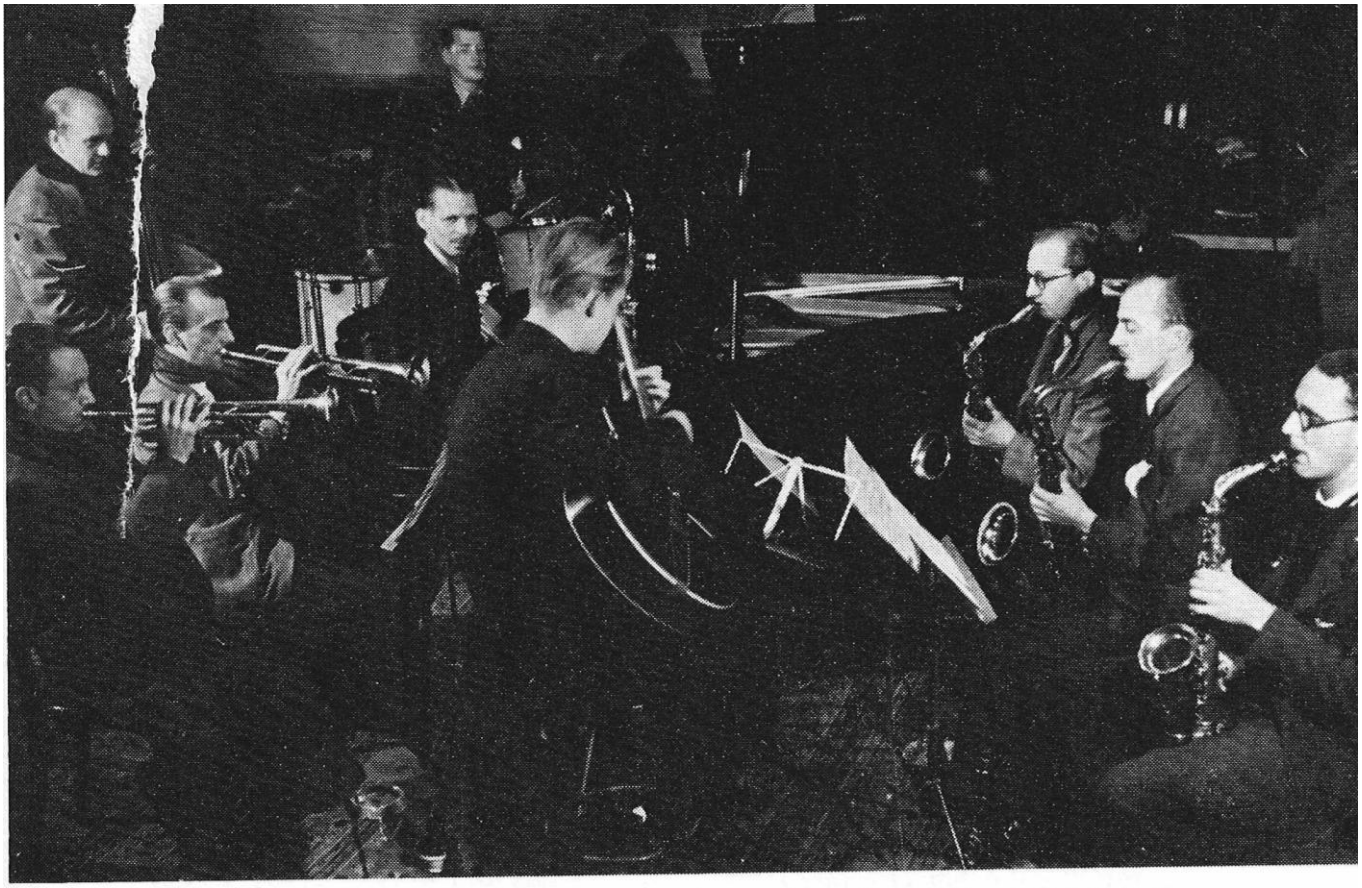
Jam Session i Borgernes Hus i Rosenborggade, formentlig oktober 1941.

I 1941 var Cosper Cornelius en tid med Leo Mathisens Orkester i 'Flagermusen', Ølandshus, ude på Amager.
Her medvirkede en anden sidenhen meget berømt tegner, nemlig guitaristen Børge Ring – de to må have
haft en hel del at tale om i den sammenhæng. Besætningen på dette billede er øverst fra venstre:
John Steffensen, dms. Børge Ring, gtr. Karlo Jensen, sbs. Peter Sieben, sax.
Nederst fra venstre: Cosper Cornelius, clt/sax. Leo Mathisen, pno/ldr. Erik Parker, tpt/voc.

F.v.: Steffensen, Valdemar Nielsen, Cornelius, Ring, Parker, Jensen og Mathisen, 'Ølandshus', Ølandsgade, opr. Hvidtfeldtsstræde – sidegade til Amagerbrogade 62-64. 'Ølandshus' i 1935-37 bygget oven på 'Sct. Pauli'-grunden, hvor Valdemar Eiberg i jan1922 debuterede som kapelmester.

Fra optagelsen af bl.a. To Be Or Not To Be i Klerkegade-studiet 11/11-1941; fra venstre Erik Parker, Carlo Jensen, Tage Rasmussen, Leo Mathisen, John Steffensen, Børge Ring, Henry Hagemann, Valdemar Nielsen og Cosper Cornelius. At dømme efter flere musikeres påklædning er studiets temperatur præget af besættelsestidens mangel på brændsel.

Leo Mathisen, Valdemar Nielsen, Cosper Cornelius I 'Flagermusen'.

Ukendt anledning, foran Palladium Biografen (1938-76), Vesterbrogade 1, København V (ind mod Tivoli).
Restaurant Stadil ses i baggrunden - f.v. Børge Roger Henrichsen, Erik Parker, Rollin' Smith (am. sanger),
Cecil Aagaard (som skribent for 'Orkester Journalen'), Børge Ring og Cosper Cornelius.

Anledning, tid og sted (baggrundskulisser indikerer teater-/koncertsalsscene) for dette foto er ukendt (måske Otto Lington regi?), formentlig tidligt i 1940erne. Fra venstre i kredsen: Kai Ewans, Cecil Aagaard, Otto Lington, 2 ukendte, Ulrik Neumann, Karlo Jensen, Børge Holm, Leo Mathisen, ukendt, Raquel Rastenni, Cosper Cornelius, Peter Sørensen, Erik Frederiksen, Børge Nordlund, Helge Guldbøg(?), ukendt, Peter Rasmussen og Freddy Albeck. Siddende foran fra venstre: Knut Knutssøn, Georg Olsen og Banner-Jansen. Til højre anes en trompetsektion, der kunne være: Kurt Pedersen, Olof Carlsson og Leif Johansen. Det synes at være Ewans-orkestret, der har overrepræsentationen af musikere.

En Lington-turné i efteråret 1942, der synes at indbefatte Peter Cornelius (t.v.). Ved siden af Otto Lington fru Kjesten og bag hende sønnen John. Cotton coats temmelig trench coat-agtige i snittet – de må være fra før krigens tid, og stadig moderne den dag i dag.

Vokalduoen Gerda og Ulrik Neumann fandt gennem 1940-45 igen ofte sammen med CC ved koncerter og i revyer, sædvanligvis raffineret underholdning udført med stor perfektion à la Asmussen. I flæng med musikere som Børge Holm, alt. Otto Banner-Jansen, ten. Børge Roger Henrichsen, Niels Foss, Finn Larsen, dms. Kelof Nilsson, sbs. Kaj Timmermann, dms. Kjeld Bonfils, Kjeld Nørregaard, Svend Hauberg, clt/gtr. Olof Carlsson og Tage Rasmussen, Peter Rasmussen, Aage Voss o.l.

Aage Voss & Cornelius med 'Neumænn'erne' i 1943

Gerda og Ulrik Neumann

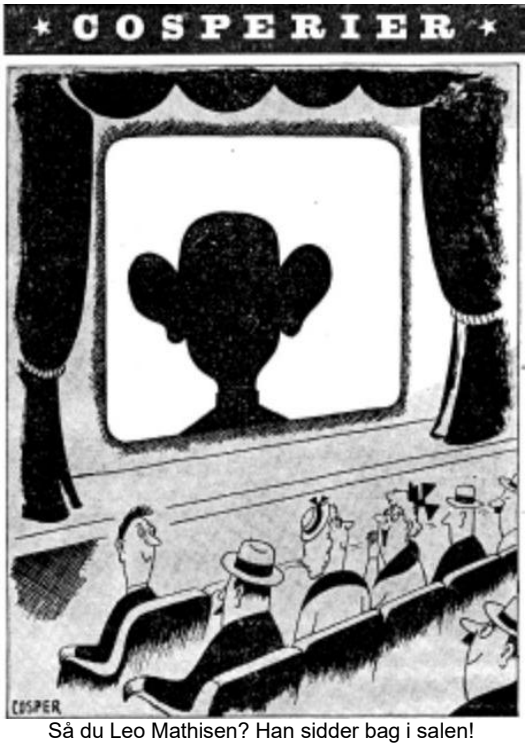
Den sidste krigsvinter 1944-45 var CC med Børge Roger Henrichsen (hovedsageligt løse engagementer), der havde Jørgen Ingmann og Helge Jacobsen på guitar og Hemming Hartmann på bas.

Cosper Cornelius: "Lige efter krigen kom der andre moderetninger indenfor jazzen, som jeg ikke rigtig kunne følge med i og jeg synes ikke, at det var det helt store for mig. Det endte med, at jeg solgte mine instrumenter og blev tegner - nu måtte andre tage over…" (Cosper solgte sine saxofoner i 1947, men beholdt sin klarinet).

Da Svend Asmussen forlod jazzen og gik over i revyfaget illustrerede Cosper (Cornelius), selv en prøvet jazzmusiker, situationen med denne tegning (fra det trykte program til Asmussens afskedskoncert 28/3-1943).

Så du Leo Mathisen? Han sidder bag i salen!

Cosper Cornelius indspillede grammofonplader med følgende orkestre:
Svend Asmussen, ca. maj 1937, TONO, 4 sider
Svend Asmussen, ca. juli-august 1937, TONO, 4 sider
Svend Asmussen, september 1937, TONO, 3 sider
Ingelise Rune, ca. maj 1940, TONO, 2 sider
Ingelise Rune, ca. sommer 1940, TONO, 6 sider
All Danish Starband, 12. september 1940, Odeon, 2 sider
Gerda og Ulrik Neumann, 16. september 1940, HMV, 2 sider
Børge Roger Henrichsen, 1940, TONO, 4 sider
Børge Roger Henrichsen, ca. januar 1941, TONO, 2 sider
Henrik Blichmann, 1. marts 1941, TONO, 2 sider
Kordt Sisters, 3. april 1941, Polyphon, 2 sider
Gerda og Ulrik Neumann, 12. maj 1941, TONO, 2 sider
Gerda og Ulrik Neumann, 27. juni 1941, TONO, 2 sider
Gerda og Ulrik Neumann, 11. september 1941, TONO, 2 sider
Leo Mathisen, 11. november 1941, Odeon, 4 sider
Ingelise Rune, 9. april 1942, TONO, 2 sider
Gerda og Ulrik Neumann, 13+14. april 1942, TONO, 2 sider
Ingelise Rune, 18. juni 1942, TONO, 2 sider
Raquel Rastenni, 28+31. juli 1942, TONO, 4 sider
Ingelise Rune, 4. august 1942, TONO, 2 sider
Gerda og Ulrik Neumann, 15. september 1942, TONO, 1 side
Gerda og Ulrik Neumann, 22. oktober 1942, TONO, 1 side
Gerda og Ulrik Neumann, 9. december 1943, TONO, 2 sider
Gerda og Ulrik Neumann, 28. november 1944, TONO, 2 sider
Okey-Dokies, 5. februar 1947, Polyphon, 2 sider
Okey-Dokies, 28. marts 1947, Odeon, 2 sider

Sources/credits/references for material included this Editorial Use - to maintain focus on the historic documentation of the distinguished Siegfried Peter ‘Cosper’ Cornelius’ career - are shown below and hopefully no copyrights have been infringed/violated.

This website may, however, inadvertently contain copyrighted material, the use of which has not been specifically authorized by the copyright owner. Little Beat Records (LBR) use this material for illustrative and commentary purposes only -- with the intended final achievement to comprise conservation of music history and artist appreciation. This has been carried out best possible within limits of a “fair use” (of any likely copyrighted material) as provided for in Title 17 U.S.C. Section 107 of the Copyright Act 1976. The latter allows "fair use" for purposes such as news reporting, criticism, comment, teaching, scholarship, and research. “Fair use” is a use permitted by copyright statute that might otherwise be infringing.

Under all circumstances, any wrongfully used objects will be removed immediately upon demand. Any LBR website display can be publicly and freely viewed without any commercial interests involved.

Please kindly bear in mind that websites/internet addresses may expire due to the fact that providers pass away, or for some reason discontinue their service, or that sites/references are moved to new addresses.

NOTE I kilder/hjælp/referencer: Erik Wiedemann/’Jazz i Danmark’/Gyldendal 1982, Arne Svensson, Erik Høst, Cosper Cornelius, Københavns Bymuseum, DR-TV, Birgit Grelck/Zürich, Niels Foss/Zürich, Claus Røllum/Det Kongelige Bibliotek, Per Sørensen website, Freddy Milton, Dansk Film Database, ’Gamle København’ f/b, Wikipedia, Se&Hør/Aller Press, Tegner/maler Otto ‘Otto C’ Peter Nicolai Christensen (1898-1982)/EkstraBladet, Gorm Valentin, René Aagaard, Michael Thomsen, Ann-Britt Mathisen, Vore Herrer, Nordisk Film, ‘JAZZ’/Victor Skaarup, Peter Elfelt, Det Kongelige Teater, www.fotografietshistorie.dk ,

NOTE II: Denne beretning er udarbejdet i overordnede træk, og vil senere blive opdateret med flere detaljer.

NOTE III (*1): ”Skansen” (frilandsmuseum + zoologisk Have) grl. 1891, ”Gröna Lund” (forlystelsespark) grl. 1883 og ”Nöjesfältet” (forlystelsespark) grl. 1923 og sammenlagt med ”Gröna Lund” i 1957 ligger alle på øen Djurgården i Stockholm.